

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r., poz. 2134, z późn. zm.) - zwanej dalej ustawą, dla rezerwatu przyrody sporządza się i realizuje plan ochrony. Plan ten ustanawia, na okres 20 lat, regionalny dyrektor ochrony środowiska, w drodze zarządzenia, w terminie 5 lat od dnia uznania obszaru za rezerwat przyrody (art. 18. ust. 2, art. 19 ust. 1 pkt 2, art. 19 ust. 6, art. 20 ust. 1 ustawy). Plan ochrony dla rezerwatu przyrody zawiera:

1. cele ochrony przyrody oraz wskazanie przyrodniczych i społecznych uwarunkowań ich realizacji;
2. identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczenia istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków;
3. wskazanie obszarów ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej;
4. określenie działań ochronnych na obszarach ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji tych działań;
5. wskazanie obszarów i miejsc udostępnianych dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, sportowych, amatorskiego połowu ryb i rybactwa oraz określenie sposobów ich udostępnienia;
6. wskazanie miejsc, w których może być prowadzona działalność wytwórcza, handlowa i rolnicza;
7. ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województwa oraz planów zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłączonej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych (art. 20 ust. 3 ustawy).

Ponadto w planie ochrony rezerwatu można wyznaczyć obszary i miejsca, w granicach których nie obowiązują zakazy w zakresie polowania (art. 15 ust. 1 pkt 4 ustawy), połowu ryb i innych organizmów wodnych (art. 15 ust. 1 pkt 14 ustawy) oraz wprowadzania psów (art. 15 ust. 1 pkt 16 ustawy), a także prowadzenia działalności wytwórczej, handlowej i rolniczej (art. 15 ust. 1 pkt 11).

Plan ochrony dla rezerwatu przyrody w części pokrywającej się z obszarem Natura 2000 powinien uwzględniać zakres planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, o którym mowa w art. 28 ustawy, albo zakres planu ochrony dla obszaru Natura 2000, o którym mowa w art. 29 ustawy (art. 20 ust. 5 ustawy). Przepisu tego nie stosuje się względem planów ochrony dla rezerwatów przyrody pokrywających się w całości lub w części z obszarem Natura 2000, dla którego ustanowiono plan zadań ochronnych albo plan ochrony, obejmujące obszar rezerwatu przyrody (art. 20 ust. 6 ustawy).

Rezerwat przyrody „Barucice” położony jest w całości w granicach Obszaru Natura 2000 Lasy Barucickie oznaczonego kodem PLH160009 (pow. 4394,49 ha), dla którego zarządzeniem regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 8 lutego 2017 r. ustanowiono plan zadań ochronnych. (Dz. Urz. Woj. Op. z 2017 r., poz. 445). Wobec powyższego, zgodnie z art. 20 ust. 6 ustawy, niniejszy plan ochrony nie uwzględnia zakresu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 w stosunku do siedlisk i gatunków będących tu przedmiotem ochrony.

Tryb sporządzania projektu planu ochrony dla rezerwatu i zakres prac na potrzeby sporządzenia tego projektu określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794), zwanego dalej rozporządzeniem.

Sporządzający projekt planu, zgodnie z art. 19 ust. 1a ustawy, zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska i o cenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353) w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu. Nadto zasady udziału niektórych grup społecznych w tworzeniu planu normuje ww. rozporządzenie. Zgodnie z § 3 rozporządzenia informację o przystąpieniu do sporządzenia projektu planu sporządzający projekt planu ogłasza w prasie lokalnej, umieszcza na tablicy ogłoszeń w siedzibie sporządzającego projekt planu i na jego stronie internetowej oraz przesyła do właściwych miejscowo organów samorządu terytorialnego, jednostek zarządzających lasami Skarbu Państwa, podmiotów wykonujących prawa właścicielskie w stosunku do wód publicznych stanowiących własność Skarbu Państwa i organów administracji morskiej oraz organizacji pozarządowych zainteresowanych ochroną przyrody, których obszary działania obejmują obszar objęty projektem planu. Ponadto sporządzający projekt planu zapewnia zainteresowanym osobom i podmiotom możliwość zapoznawania się z wynikami prac na potrzeby sporządzenia projektu planu i

z projektem planu oraz możliwość zgłaszania do nich wniosków i uwag, a informację o sposobie zapewnienia tej możliwości oraz o sposobie, w jaki nastąpi ustosunkowanie się do zgłoszonych wniosków i uwag, sporządzający projekt planu zamieszcza w informacji, o której mowa w § 3 rozporządzenia (§ 6 rozporządzenia).

Projekty planów ochrony tworzonych dla form ochrony przyrody zamieszcza się także w publicznie dostępnych wykazach (art. 21 ust. 2 pkt 24a ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska i o cenach oddziaływania na środowisko).

Projekt planu ochrony wymaga zaopiniowania przez właściwe miejscowo rady gmin (art. 19 ust. 2 ustawy) i regionalną radę ochrony przyrody (art. 97 ust. 3 pkt 2 ustawy); wymaga także uzgodnienia z wojewodą (art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie, Dz. U. z 2015, poz. 525, z późn. zm.).

Rezerwat przyrody „Barucice” został ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 31 grudnia 2009 r. (Dz. Urz. Woj. Op. z 2010 r., Nr 19, poz. 298) w sprawie uznania za rezerwat przyrody. Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych dobrze wykształconych zbiorowisk leśnych: łągowych i grądowych z rzadkimi i podlegającymi ochronie prawnej gatunkami roślin. Nadzór nad rezerwatem sprawuje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu. Powierzchnia obszaru objętego ochroną wynosi 82,11 ha.

Prawie całą powierzchnię rezerwatu „Barucice” zajmują ekosystemy leśne. Niewielkie fragmenty zajmują różne stadia sukcesyjne dawnych terenów otwartych – zarastające łąki i zarośla. Na terenie rezerwatu „Barucice” występują dwa siedliska cenne dla Wspólnoty Europejskiej: Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny *Galio-Carpinetum i Tilio-Carpinetum* (kod siedliska 9170) oraz Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe *Ficario-Ulmetum* (kod siedliska 91F0). Występuje tu ponadto saproksyliczny chrząszcz pachnica dębowa *Osmoderma eremita*, gatunek wymieniony w II i IV załączniku dyrektywy siedliskowej. Stwierdzono tu także kilka rzadkich gatunków roślin, umieszczonych na regionalnej czerwonej liście, m.in. kukulka Fuchsa *Dactylorhiza fuchsii* i żywiec dziewięciolistny *Dentaria enneaphyllos* - narażone na wyginięcie (VU), występujące tylko na kilku stanowiskach w województwie opolskim.

Wskazując przyrodnicze i społeczne uwarunkowania realizacji celu ochrony zwrócono, m.in. uwagę na zachowane w dobrym stanie zbiorowiska grądowe, niezadowalający stan zachowania zbiorowisk łągowych oraz obecność obcych gatunków roślin w granicach rezerwatu.

W trakcie prac nad planem ochrony zidentyfikowano w rezerwacie zagrożenia wewnętrzne i zewnętrzne. Zagrożenia wewnętrzne mają charakter zagrożeń istniejących i obejmują głównie obserwowane w ostatnich latach przesuszenie podłoża prowadzące do grądowienia łągów. Sprzyja temu występująca w rezerwacie sieć rowów odwadniających oraz dawna regulacja koryta Smortawy. Kolejnym zagrożeniem jest ekspansja turzycy drżączkowatej *Carex brizoides* oraz wnikanie na teren rezerwatu obcych gatunków roślin. Na terenie rezerwatu stwierdzono kilka takich gatunków:

- pigwowiec japoński *Chaenomeles japonica* (kilkadziesiąt krzewów)
- niecierpek drobnokwiatowy *Impatiens parviflora* (miejscami dość licznie)
- nawłoc późna *Solidago gigantea* (miejscami bardzo licznie)
- nawłoc wąskolistna *S. graminifolia* (pojedyncze okazy)
- przymiotno białe *Erigeron annuus* (pojedynczo)
- uczepek amerykański *Bidens frondosa* (miejscami dość licznie)
- żółtlica orzęsiona *Galinsoga ciliata* (dość licznie przy głównej drodze leśnej)
- erechtytes jastrzębcowaty *Erechtites hieracifolia* (niezbyt licznie przy głównej drodze leśnej przecinającej rezerwat oraz przy drodze stanowiącej wschodnią granicę rezerwatu)

Dodatkowo na drodze leśnej stanowiącej południową granicę rezerwatu stwierdzono obecność kilku młodych okazów czeremchy amerykańskiej, co stanowi potencjalne zagrożenie zewnętrzne dla zbiorowisk roślinnych rezerwatu.

Analizując powyższe zagrożenia stwierdzono, że cel ochrony rezerwatu którym zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych dobrze wykształconych zbiorowisk leśnych: łągowych i grądowych z rzadkimi i podlegającymi ochronie prawnej gatunkami roślin będzie możliwy przez działania, które mają za zadanie zwiększyć uwodnienie podłoża i zahamować proces degradacji siedlisk łągowych. Zaproponowano zatem budowę dwóch nowych zastawek oraz utrzymanie istniejącej zastawki, które zmniejszą drożność rowów w południowej części rezerwatu.

W przypadku zagrożenia ze strony ekspansji turzycy drżączkowatej oraz wnikania na teren rezerwatu obcych gatunków roślin za zasadne uznano podjęcie działania tylko w odniesieniu do pigwowca japońskiego. Pozostałe gatunki obce odnotowane w granicach rezerwatu nie stanowią zagrożenia dla celów ochrony

rezerwatu. Biorąc pod uwagę potencjalne zagrożenie ze strony inwazyjnego gatunku jakim jest czeremcha amerykańska zaplanowano systematyczne monitorowanie ekspansji tego gatunku w rezerwacie, a w razie potrzeby usuwanie go metodami (mechanicznymi lub chemicznymi) ustalonymi na podstawie aktualnej wiedzy (efektywnymi, a jednocześnie bezpiecznymi do stosowania w obszarach chronionych).

Ustanowiony niniejszym zarządzeniem plan ochrony dla rezerwatu przyrody "Barucice" nie wskazuje obszarów objętych ochroną ścisłą i krajobrazową. Mając na uwadze zakres zaplanowanych działań ochronnych, cały obszar rezerwatu wskazano jako obszar ochrony czynnej. W związku z powyższym, określając działania ochronne, w zarządzeniu odniesiono się jedynie do podania ich w odniesieniu do obszarów ochrony czynnej.

Niniejszy akt prawa miejscowego nie wskazuje obszarów i miejsc, w których może być prowadzona działalność wytwórcza, handlowa i rolnicza (art. 20 ust. 3 pkt 6 oraz art. 15 ust. 1 pkt 11 ustawy). W planie nie wyznaczono również obszarów i miejsc dopuszczających prowadzenie polowań oraz nie wskazano miejsc, w których dopuszcza się wprowadzanie psów (art. 15 ust. 1 pkt 4 i pkt 16 ustawy). Ze względu na brak cieków i zbiorników wodnych, nie wskazuje się obszarów i miejsc udostępnionych dla celów amatorskiego połowu ryb i rybactwa oraz połowu ryb i innych organizmów wodnych (art. 20 ust. 3 pkt 5 oraz art. 15 ust. 1 pkt 14 ustawy). Nie określa się również miejsc i obszarów udostępnionych do celów naukowych (art. 20 ust. 3 pkt 5 ustawy), pozostawiając możliwość zwolnienia z obowiązujących w rezerwacie zakazów, uzasadnionego prowadzeniem badań naukowych, do rozpatrzenia przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska w ramach postępowania administracyjnego zakończonego wydaniem decyzji na podstawie art. 15 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody. Uzyskanie indywidualnej zgody na prowadzenie ww. czynności gwarantuje z jednej strony nadzór nad ich rodzajem i metodyką, zabezpieczając z drugiej strony rezerwat przed negatywnym oddziaływaniem realizowanych prac badawczych. W planie ochrony nie wskazuje się również obszarów i miejsc udostępnionych do celów turystycznych, edukacyjnych, rekreacyjnych i sportowych (art. 20 ust. 3 pkt 5 ustawy).

W treści niniejszego aktu odstąpiono od wskazania ustaleń do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubsza, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego tej gminy oraz planów zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego, dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych. Ich zapisy nie stanowią bezpośredniego źródła zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych dla przyrody rezerwatu. Ze względu na położenie rezerwatu poza morskimi wodami wewnętrznymi, morzem terytorialnym oraz poza wyłącznymi strefami ekonomicznymi, dokument niniejszy nie zawiera ustaleń do planów zagospodarowania przestrzennego ww. obszarów.

Zapewniając możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, mając na uwadze § 3 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody, w procesie przygotowania niniejszego planu, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu poinformował o przystąpieniu do sporządzenia (opracowania) projektu planu ochrony i o jego przedmiocie, możliwości zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy, w tym z wynikami prac na potrzeby sporządzenia projektu planu i z projektem niniejszego zarządzenia oraz o miejscu i terminie, w którym jest ona wyłożona do wglądu, o miejscu, sposobie i terminie wnoszenia uwag i wniosków do powyższego projektu, o organie właściwym do ich rozpatrzenia, a także o sposobie, w jakim nastąpi ustosunkowanie się do zgłoszonych wniosków i uwag. Zawiadomienie ogłoszono w sposób zwyczajowo przyjęty w siedzibie organu właściwego w sprawie (wywieszono na tablicy ogłoszeń w siedzibie RDOŚ w Opolu w dniach od 7.03.2017 r. do 29.03.2017 r.), umieszczono na stronie BIP RDOŚ w Opolu (w dniach od 7.03.2017 r. do 29.03.2017 r.), opublikowano w formie obwieszczenia w prasie o zasięgu regionalnym tj., w Gazecie Wyborczej w dniu 7.03.2017 r. oraz przesłano do właściwych miejscowo organów samorządu terytorialnego (Wójt Gminy Lubsza, Przewodniczący Rady Gminy w Lubszy, Starosta Brzeski i Marszałek Województwa Opolskiego) i jednostek zarządzających lasami Skarbu Państwa (PGL LP Nadleśnictwo Brzeg oraz RDLP w Katowicach). Ze względu na brak w granicach rezerwatu cieków wodnych, zawiadomienia nie wystosowano do podmiotów wykonujących prawa właścicielskie w stosunku do wód publicznych stanowiących własność Skarbu Państwa i organów administracji morskiej. Nie poinformowano również, odrębnym pismem, organizacji pozarządowych zajmujących się ochroną przyrody, gdyż teren rezerwatu nigdy nie pozostawał w kręgu zainteresowań żadnej z nich. Nie wyklucza to jednak możliwości wnoszenia przez te organizacje uwag i wniosków do powyższego projektu w ramach postępowania prowadzonego w trybie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Projekt ujęto w publicznie dostępnym wykazie danych prowadzonym przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu (ekoportal).

W trakcie konsultacji społecznych nie wpłynęły żadne uwagi ani wnioski.

Projekt niniejszego zarządzenia został pozytywnie zaopiniowany przez Radę Gminy Lubsza na posiedzeniu w dniu 24 marca 2017 r. (uchwała nr XXX/221/2017 Rady Gminy Lubsza z dnia 23 marca 2017 r.). Projekt planu był również przedmiotem obrad Regionalnej Rady Ochrony Przyrody w Opolu, która na posiedzeniu w dniu 24.03.2017 r. pozytywnie zaopiniowała ten dokument.

Na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015 r., poz. 525 z późn. zm.), projekt niniejszego aktu prawnego został uzgodniony z Wojewodą Opolskim.

Realizacja działań ochronnych zawartych w niniejszym zarządzeniu będzie finansowana ze środków budżetu państwa, w części, której dysponentem jest sprawujący nadzór nad rezerwatem. Nie wyklucza to możliwości wykorzystania innych źródeł finansowania oraz możliwości realizowania działań ochronnych przez inne podmioty, za wiedzą i pod nadzorem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu, ze środków finansowych tych podmiotów. Szacuje się, że koszt realizacji działań ochronnych zawartych w niniejszym planie w okresie jego obowiązywania (20 lat) wyniesie około 30 tys. zł.

**Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska w Opolu**

Alicja Majewska